

Na dobré světlo čeká fotograf hodiny

Petr Fiala nejraději dokumentuje přírodu, krajinu Hané i městskou architekturu. Foto: Tomáš Kráčmar

Pro dobrý snímek je Petr Fiala ochotný udělat hodně. Obětuje spánek i pohodlí při několikahodinovém cestování. Fotografuje především hanáckou krajinu, vydává se však i do hor nebo za architekturou do měst.

PETRA PÁŠOVÁ

ŠTĚPÁNOV

Fotografii se Petr Fiala ze Štěpánova nedaleko Olomouce věnuje od roku 2015. Tehdy si také koupil svou první digitální zrcadlovku. „Ani jsem ještě přesně nevěděl, co budu fotit, spíš to byla zvědavost. Zkoušel jsem všechny žánry, které se ve fotografické branži vyskytují. Jednou ráno jsem si vyšel na olomoucké jezero Poděbrady a okouzila mě ranní atmosféra. Přesně jsem věděl, že to je ono,“ vzpomíná fotograf na zlom, od kterého začal víc fotit krajinu a pokračuje v tom dodnes.

Nevyzpytatelné počasí

Na svých snímcích zachycuje různá místa především na Olomoucku, v poslední dvou letech se zaměřil na Jeseníky. Výjimkou nejsou ani cesty za hranice, musí je ale dobře naplánovat. Záleží, v jakém ročním období chce fotit. „Pokud je to třeba v létě, tak nejdu ani spát. Když jsme fotili Súľovské skály na Slovensku, vyjžděli jsme o půlnoci. Východ slunce byl v pět ráno, ale ideální je být na místě minimálně hodinu předem, abychom si zmapovali terén. Navíc málokdo ví, že moc hezké fotky vznikají nejen při východu, ale krásné barvy rána jsou již hodinu předtím,“ říká Petr Fiala.

Ne vždy je však výprava zakončená úspěchem. „S kamarády jsme koncem roku jeli na Vozku v Hrubém Jeseníku. Vyrázili jsme o půl druhé v noci, bylo hodně sněhu, tak jsme si vzali sněžnice a na místo jsme unavení dorazili asi za tři hodiny. Jenže přírodu neovlivníte, na horách se počasí mění rychle, a tak nám focení nevyšlo přesně

dle našich představ. Je to tak, že lidé na internetu, výstavě vidí hezké fotky, ale to je pouze výsledek,“ poznamenává, že pokusů o nejlepší záběry je mnohem víc.

Detailu se musí pomoci

Z každého takového výletu si Petr Fiala přiveze přes tisíc snímků. Pak si sedne k počítači a v programu na úpravu fotek další hodiny vyzdvihuje detaily, které chce, aby vynikly. „Fotka musí vystihovat atmosféru, ale realitu nikdy neměním,“ upozorňuje. Fotí systémem takzvaného expozičního bracketingu, který skládá několik expozičních detailů do jediné fotky. „Scéna po ránu je velice dynamická, což naše oko dokáže zaznamenat, fotoaparát ale nikoli. Zobrazí buď krásně prokreslené sluníčko s tmavým popředím nebo naopak. Fotek je hodně, z velkého množství záběrů jich vyberu pouze několik, ze kterých po složení vzejde třeba jen pět finálních fotek,“ popisuje postup.

Výsledná podoba se musí líbit především jemu. Hlavním kritériem je, jak do záběru vstoupilo světlo a aby fotografie celkově lahodila oku. Svou práci, sdílí i na sociálních sítích a konzultuje ji i s rodinou a partnerkou. Ostatně jediné s konstruktivní kritikou se podle něj může člověk posunout a zlepšit.

Fotka jako vášně

O focení mluví Petr Fiala jako o vášni. „Je to intenzivní. Při jakékoli příležitosti, vyrazím do terénu. Nejsem ale zastáncem kvantity, spíš kvality, takže než fotku vypustím do světa, nějakou dobu to trvá. Stává se, že některé nikdy nezveřejním,

Focení je pro Petra Fialu vášní.

Foto: archiv Petra Fialy

při jejich hodnocení musím získat odstup a nadhled, k rozhodnutí musím dozrát,“ vysvětluje.

Do terénu jezdí celý rok. Jaro láká na krásná rána a mlhy, léto na ostré kontrastní světlo, podzim má své barvy a své jedinečné kouzlo má také zima, hlavně na horách. „Nikdy jsem to nepočítal, ale za rok je něco mezi tisícem a deseti tisíci nafocených fotek. Ty finálních lze počítat v desítkách,“ přemýšlí.

Výstava mezi knihami

Petr Fiala pracuje na Oddělení lékařské fyziky a radiční ochrany Fakultní nemocnice Olomouc. Při focení svou profesi využil. Studoval biomedicínské inženýrství a teď pracuje v oboru nukleární medicíny. „Starám se o přístroje, které slouží pro diagnostiku pacientů. Z pohledu technického i fyzikálního jde o obor, který má hodně blízko ke zpracování fotografie. Fotka nevznikne bez dobrého světla, ostatně krajinářům se říká lovci světla. Fotografie je v podstatě jen o zachycení světla v jakékoli podobě, my hledáme to nejhezčí. V tom je krása,“ usmívá se nadšený fotograf, pro kterého se pohled na svět skrze objektiv stal nejen koníčkem ale i relaxací.

Pestrý průřez jeho tvorbou je do konce března k vidění na výstavě v Knihovně města Olomouce na náměstí Republiky. „Vybral jsem fotky z otevřené krajiny i města. Možnost ukázat fotky mne moc potěšila, jsem rád, že se o svou vášně můžu podělit se širokou veřejností,“ doplňuje Fiala.

Editorial

Vážení čtenáři, na protestu před krajským úřadem proti zástavbě na orné půdě u Hněvotína na Olomoucku mne zaujalo, kolik lidí se vypravilo dát před setměním najevo názor na věc, nad kterou jiní možná mávnou rukou. Nejde o mzdy nebo cenu

paliva. Navíc pole jsou všude kolem, tak proč by mělo vadit, když jich bude o čtyři desítky hektarů méně. Spor připomíná morální dilemata o menším zlu, jak se má například zachovat autonomní vozidlo v nevyhnutelné kritické situaci. Srazit skupinu lidí na přečechu, nebo zatočit a přejet menší počet kolemdoucích na chodníku? Je rozdíl, zda se bude stavět logistické centrum nebo něco, řekněme, nemocnice? Pokud se bude sporem zabývat soud, toto určitě řešit nebude, nicméně výsledek může přispět k odpovědi na otázku, jak bude Haná vypadat v budoucnu, čím bude výrazná.

Z témat spojených více s minulostí doporučuji čtení o tvrzi v Kurovicích na Holešovsku. „Zatím je zájem veřejnosti malý, o Kurovicích se úplně neví a nám to tak i vyhovuje, protože jsme stále v režimu oprav,“ říká předseda sdružení, které stavbu označovanou také jako hrad spravuje. Věnovat patnáct let záchraně chátrajícího objektu je závazek, jehož dopad je možná větší, než to na začátku možná vypadalo. Do dění kolem památky se podle starostky různě zapojuje většina obyvatel, třicet let opuštěné místo v centru obce žije.

K aktuálnímu svátku zamilovaných i dalším příležitostem, kdy lze darovat květinu, přinášíme povídání o trendech ve floristice. Mimo vzhledu je podstatný i sílí zájem zákazníků o původ rostlin. Vystačit se dá i s vlastními silami, zahradní architektka v rozhovoru navrhuje třeba šípky ve váze.

Obohacující čtení vám přeje
Ondřej Zuntich, šéfredaktor

INZERCE

OLOMOUČ

OLOMOUCKÉ MASOPUSTNÍ VĚSELÍ

Sobota 15. 2. 2020 • 9:00–17:00
Olomouc • Horní náměstí

masopustní průvod a rej masek • hanácké folklorní soubory
domácí zabijačka • masopustní a zabijačkové speciality
pouliční divadlo Kvelb • kapela Stracené Ráj
dětská dílnička s výrobou masek • ledové sochy
tourism.olomouc.eu

zve statutární město Olomouc • vstup zdarma • změna programu vyhrazena • www.olomouc.eu

Nemocná Stella hledá pomoc

Malá Stella má dva a půl roku, její psychomotorický vývoj ale odpovídá čtyřměsíčnímu kojenci. Může za to vzácná genetická anomálie. Informací o nemoci je minimum, rodiče se snaží dceři život co nejvíc ulehčit.

ONDŘEJ ZUNTYCH

VELKÁ BYSTRICE

Těhotenství probíhalo ukázkově. Tři týdny před termínem poslala lékařka Eliška Dostálovou do nemocnice na podrobnější ultrazvukové vyšetření, které odhalilo růstovou restrikci. Dítě už se nevyživovalo, maminka proto zaměřila na předčasný porod.

Stella byla po narození v inkubátoru, dostávala kyslík. Při dýchání někdy sípala. I tak byl odhad pobytu v nemocnici dva týdny. „Po měsíci mi sdělili, že musí jít na kontrolní bronchoskopii, kdy se do krku zavede přístroj a zkontrolují se dýchací cesty, zda v nich například nezůstala poporodní blanka. Zjistilo se, že Stellinka má špatně tvarova-

nou hrtanovou příklopku. Doporučili nám tracheostomii,“ popisuje speciální pedagožka z Velké Bystřice těžké životní začátky své dcery.

Ani lékaři podle ní nebyli jednotní. Protože ale mělo jít o dočasnou záležitost, nakonec s manželem kývli. Dnes to nepovažují za správnou volbu. Po půl roce se měla kanyla vyndat a dírka v krku zarůst. Ve čtyřech měsících se ukázalo, že Stella dýchá i bez tracheostomie. Otvor však zarůstat nezačal a je potřeba operace. Pro zkušený organismus to znamená další anestezii.

Společných znaků onemocnění je minimum

Situace, kdy musejí Dostálové o Stelle rozhodovat, aniž

by víc než tušili výsledek, zůstávají dodnes. Onemocněním trisomie 9. chromozomu v mozaice potvrzeném v půl roce života trpí pravděpodobně jen několik set lidí na světě. Informací je zoufale málo. „Našla jsem článek o deseti stránkách v angličtině. Když jsem se ptala na klinice, genetik mi dal stejný text s tím, že nikdo v republice moc víc neví,“ říká Eliška Dostálová. Přes facebook se dostala do kontaktu s lidmi, kteří mají děti se stejnou genetickou poruchou. Jenže projevy odchylky jsou široké. Někdo nemůže chodit a vyžaduje celodenní péči, některé děti vyrostly a zvládají podporované zaměstnání.

Jakákoli rada má pro rodinu velkou cenu. V ostravské nemocnici rodičům sdělili, že záleženost bude na vývoji do tří let dítěte, kdy se ukáží největší problémy. U Stelly je to dýchání. Několikrát za rok má zápal plic. „Existuje speciální očkování proti chřipkovým nákazám, které ale pojišťovna hradí jen do dvou let. Nákup stojí 30 tisíc a vakcína vydrží měsíc. Mělo by jich být pět,“ ilustruje Eliška Dostálová, že všechno doma zvládají jen s naprostým vypětím sil.

Vše se točí kolem dcery

Odsávačka, čistička vzduchu, oxymetr, vertikalizační stojan, speciální židlička... Něco proplatí pojišťovna, něco může půjčit z nemocnice, ale ne vždy vše funguje a i tak jsou potřeba desítky tisíc korun. K tomu Dostálové hledají vhodnou výživu, protože s tracheostomií se Stella nenaučila pořádně polykat a je nutné ji krmit sondou. Mléko vyzvrací a zřejmě hůř snáší i lepek. „Příspěvky od státu, úspory, všechno šlo na cestování, zjišťování, obvolávání, kupování léků, k tomu měla

POMOZTE STELE DOSTÁLOVÉ

Transparentní účet:
2700501745/2010

Kontakt:
stella.dostalova@seznam.cz

Onemocněním trisomie 9. chromozomu v mozaice trpí v České republice jen několik dětí.

Foto 2x: Eliška Dostálová

„Na všechno máme pomůcky, jsme jak v rehabilitačním ústavu,“ říká Stellina maminka.

Stellinka epilepsii. Pořád hledáme, zkoušíme. Skoro si to nejde představit. Starší syn Teodorek nám dva roky „protekl“ pod rukama, ani nevíme jak.“ Nyní se rodina upíná k rakouské klinice, kde by malou Stellu mohli naučit lépe přijímat potravu, aby začala přibírat.

Spoustu času stráví Dostálové na cestách. Holčička chodí na zrakovou terapii, jezdí do neurorehabilita-

ního centra Arcada v Hranicích. „Snažíme se dostat se Stellinkou aspoň do stavu, kdy bychom nemuseli jezdit do nemocnice, zabezpečili ji a vlastně měli pořád malé mimino,“ věří Eliška Dostálová ve změnu, která by do rodinného domku na kraji města přinesla větší klid.

Když se na celý příběh své dcery zkouší dívat s odstupem, pozastavuje se nad nedostatečnou propracova-

ností zdravotnického systému. Slabinu vidí v jeho malé připravenosti na podporu rodin s postiženými potomky. „Na jednu stranu zachráníme děti, ale kdo jim pak pomůže... Svým způsobem jsou doktoři i my v pasti. Musíme s tím žít, dokud budeme schopní, budeme se starat,“ říká k onemocnění své dcery, která byla se svou poruchou donedávna pravděpodobně jediná v republice.

Foto: Vědeckotechnický park UPOL

Bouzov vytiskli na 3D tiskárně

OLOMOUC, BOUZOV

Návštěvníci hradu Bouzov mohou nově porovnat jeho proměny v čase. Univerzita Palackého vytvořila na 3D tiskárně model zachycující památku před přestavbou z přelomu 19. a 20. století.

Maketa vznikla v 3D tiskovém centru UPrint3D. Rekonstruovat podobu hradu z doby před rokem 1895 podle dochovaných materiálů nebylo snadné. „K dispozici jsme měli současné plány, pár dobových fotografií z různých let a také obrazy. Mnohé z nich však ukazovaly jen detaily, zatímco zbylé části hradu halila mlha minulosti. Vytvořit souvislý model celého areálu ve 3D byla mravenčí práce,“ zavzpomínal Radek Barvíř, jeden ze studentů katedry geoinformatiky, kteří model připravili. Potřeba byla i představivost a fantazie.

Vytvořit v počítači podrobný a dostatečně přesný model

trvalo více než měsíc. Náročná byla i výroba plastové makety o rozměrech 400×287×86 milimetrů, kterou autoři tiskli přes 78 hodin a použili přitom asi 4,6 kilometrů tenkého plastového vlákna. „3D tisk je stále tak trochu alchymie. Vždy jsme s napětím čekali, jak pokročí přes noc. Model jsme vytiskli až na třetí pokus. Předchozí dva tisky zhatily technické problémy,“ uvedla ředitelka centra UPrint3D Hana Kubíčková.

Trojrozměrný model pomůže návštěvníkům dokreslit stavební vývoj hradního paláce. Nyní na hradě připravují rozšíření výstavy Bouzov 1895, která na velkoformátových fotografiích prezentuje dobu těsně před rozsáhlou přestavbou v letech 1895-1910.

Univerzita se státním hradem Bouzov spolupracuje dlouhodobě, v budoucnu má v hradním parku vzniknout za pomoci pedagogické fakulty naučná stezka. (paš)

Trendem je kytice připomínající louku

Červený karafiát s sebou dlouho nesl nálepku „komunistické“ květiny. Teď se do květinových vazeb opět vrací. Kromě něj jsou trendem přírodní materiály, zdánlivá neuspořádanost a divokost. Zákazníci chtějí vědět, odkud květiny pocházejí. I o tom mluví v rozhovoru zahradní architektka a floristka Martina Bláhová.

PETRA PÁŠOVÁ

OLOMOUC

►Přibyl vám se svátkem svatého Valentýna práce?

Oslouvají nás hlavně muži, nejvíce práce ale bývá na poslední chvíli. Nemáme klasickou kamennou prodejnu, objednávky přijímáme online a naši zákazníci vědí, co nabízíme. Nicméně klasikou je určitě červená růže, a pak záleží na vkusu. Nebála bych se ani jarních kytek, jako je pryskyřník, tulipány. Pustila bych se do něčeho netradičního, jen udržet červenou barvu. Valentýn už není jediným svátkem, začínáme květiny kupovat i pro jiné příležitosti, než jsou narozeniny nebo svatby. Důležité je, když si dotyčný na svou partnerku vzpomene. Myslí, že ženu potěší jakákoli kytky a asi kdykoli. Nejen na Valentýna.

►Rok 2020 se nese v modré barvě, bude převládat i ve vašich vazbách?

Modrá je u květin trochu náročnější barvou, tedy pokud nechceme sázet jen na vyložené barvené druhy. Lze to ale řešit jen modrým akcentem.

►Jaké jsou trendy, proměňuje se floristika?

Velkým trendem je příroda. Jsou to kytice, které nejsou úplně kompaktní, uhlazené, naopak jsou trošku rozdivočelé, jako kdybyste ráno vstala, šla na zahradu nebo louku, natrhala si tam kytky. S tím souvisí, že se upouští od všech dekorací, které se do kytek dávaly, ať to jsou

různé korálky, vrtulky nebo třeba žebříčky. Sází se vyrobené jen na kytky samotné. S tím souvisí otázka udržitelnosti a ekologie, cílí se na lokální květiny. Začínají se objevovat různí malí pěstitelé, květinové farmy. Ptáme se, odkud květina je. U svateb se květiny mnohdy stávají hlavní výzdobou celé slavnosti. Kilometry organzy teď nahrazují květiny v různých podobách třeba i jako volně stojící objekty.

►Hledají tedy teď lidé změnu?

Mladší generace ano, chtějí něco jiného, než co nabízejí klasická květinářství. Když vážeme květiny, přemýšlíme nad barvami, texturami, nad celkovou kompozicí, což vychází i z našeho zahradně – krajinářského oboru.

►Odkud k nám květiny přicházejí?

Běžné květinářství moc neřeší, odkud květiny jsou. Dováží se z Holandska, Polska, Itálie, z květinových burz, které je nakupují po celém světě. My spolupracujeme s malými pěstiteli, postupně se dostáváme k různým lidem, kteří mají statek, za ním pole, kde na malé ploše pěstují květiny. Ať už přímo na sušené nebo k řezu. V zimě je to samozřejmě náročnější. Pokud bychom chtěly vytvořit nějakou lokální kytku, tak by to byly spíše sušené květiny, které máme z léta nebo nějaké větve, šípky, bobule, jehličí, modřínové větvičky s malými šiškami.

Oblíbené jsou kytice neuhlazené, „rozdivočelé.“

Foto: Vít Malina

►Přímá inspirace z přírody. Chodíte si tam i pro materiál?

Ano, sbíráme větvičky, plody a docela nás to baví. Kombinovat běžné kytky s větvičkami, travinami je neobvyklé a právě bez jisté míry uhlazenosti.

►Jaká je typická květina pro Hanou?

Hanou mám spojenou s úrodností, takže obilí, zlaté klasy, vlčí máky, chrpy, kopretiny. Ještě jsme takovou kytku nedělaly, ale třeba taková dožínková letní kytky, ta by mě bavila hodně.

►Jaká květina je u vás stálíci?

Moc se těšíme na jaro, na tulipány, čemeřice, sasky nebo pryskyřníky, které nahradí klasické růže a jsou něčím neobvyklé. Také pivoňky, které nabízejí krásné odstíny a hodí se

do každé kytky. Pozdnější léto, začátek podzimu se přiklání do zralejších tónů, začínají kvést hlavně jiřiny. Je to opomenutá kytky, která se teď ale stále častěji vrací od malých kulatých až po velké hvězdice. Slunečnice je květinou zralého léta a směrem k zimě začínáme zase trochu smutnit. Ale lze využít bobule, větvičky, listí, bodláčí. Každé období má svoje.

►Jsou kromě jiřin ještě nějaké zapomenuté druhy, které zažívají návrat?

Jsou to různé květiny typické pro babiččinu zahrádku. Třeba orlíčky, sklopné zvonečky, které kvetou okolo května, června a jsou různě barevné od bílé, růžové po fialovou a nachovou. V kyticích jsou moc hezké a kvetoucí i odkvetlé. Jsou to i kopretiny a spíš venkovské druhy. Objevujeme ale opět karafiáty. Už to

Květinářství Divoký

Za značkou Divoký stojí dvě zahradní architektky Martina Bláhová a Barbora Hubková. Snaží se používat ve větší míře divoké rostliny z lidmi zapomenutých lokalit, které kombinují s květinami kupovanými nebo s těmi z jejich malinkých zahrádek. Vážou kytice, vjíjí věnce, dělají svatební výzdobu. Floristika je pro ně spíš koníčkem, u kterého relaxují, hlavním oborem jsou návrhy zahrad.

není jen květina s nálepkou MDŽ. Nabízí velké množství odstínů a my jej rády používáme.

►Hodně se teď objevuje i eukalyptus...

Trend eukalyptu je opravdu velký, ale to i obecně přidávat zeleň jako takovou. Ať je to eukalyptus, pistácie nebo přes zimní období třeba borůvky. Eukalyptus je v oblíbenosti i pro typickou šedozelenou barvu, což je barva pro naše květiny a rostliny, které máme v krajině, neobvyklá. Nahradil asparágus, ale i ten může být krásný.

►Když by si teď někdo chtěl uvázat kytici z toho, co mu příroda nabízí, co byste mu poradila?

Určitě větvičky, traviny, jehličí, začínají kvést některé keře, třeba kaliny a jak se otepluje, objevují se sněženky nebo nakvétají čemeřice. Jde o to mít jen oči otevřené a dívat se okolo sebe. Kytice se dá uvázat v podstatě ze všeho, co najdeme, záleží jen na míře naší odvahy, vkusu a estetického cítění. Nemusí to ale být nic složitějšího, radost udělají i šípky ve váze.

Floristka a zahradní architektka Martina Bláhová. Foto: Petra Pášová/Hanácké noviny

U svateb se květiny mnohdy stávají hlavní výzdobou celé slavnosti.

Foto: Lucie Šiprová a DATE_photography.cz

V Bezměrově chytají telata do lasa

Kdyby přestala fungovat pošta, v Bezměrově na Kroměřížsku by si uměli poradit. Mají tam poštovní holuby, které oceňují i ve světě. Kromě zkušených chovatelů jsou bezměrovští známí i westernovými závody nebo jízdou králů.

PETRA PÁŠOVÁ

BEZMĚROV

Holubáři mají v obci dlouhou tradici a slyšet o nich je na evropské i světové úrovni. „Je to skromná organizace, která

své úspěchy nedává moc najevo, ale občas u nás výstavu holubů udělají. Šampiony naloží do klecí a jedou s nimi za moře nebo po Evropě. Soutěží se v různých kategoriích, třeba v rychlosti návratu zpět a jsou šikovni, daří se jim,

Westernové závody se v příštím roce budou konat po dvacáté. Foto: archiv obce

řekl k chovatelům starosta Bezměrova Josef Večerka.

Stará tradice

Vyhlášenou akcí je tradiční jízda králů občanského sdružení Bezměrovák pod vedením Milana Zahradníka, který se začal se věnovat obnově zdejších tradic. „Nejde jen o jízdu králů, ale třeba i o masopust. Jsou to akce na úrovni, účastní se jich krojované soubory ze širokého okolí Hané a nejen jí,“ pokračoval starosta. Podle etnologa Josefa Urbana je jízda králů v Bezměrově nejspontánnější z celé Hané. „Je to i tím, že tam nejsou stovky návštěvníků, kteří by zvyk posunuli trochu někam jinam,“ uvedl Urban. Královská družina má pravidelně okolo deseti členů. Do průvodu se také zapojují krojovaní a muzikanti, procházejí vesnicí, občas jim někdo otevře a stává se, že i improvizují. Obchůzka končí na místním hřišti, kde se předává hanácké právo a chystá se kácení máje. „Májku naši chlapi dokonce hlídávali, spali na hřišti. S okolními obcemi se na oko hašteřili a májky si kradli,“ zavzpomínal Josef Večerka.

Práce jako na ranči

Jízda králů v Bezměrově je součástí hodových oslav, které se konají sedm týdnů po Velikonocích. Odlišná je i tím, že se průvodu účastní

Kácení máje. Dřív májku bezměrovští dokonce hlídali. Foto: archiv obce Bezměrov

koně. Starosta je jejich milovník, doma jich má sedm a každoročně pořádá westernové závody pro asi pět set návštěvníků. Příští rok to bude už dvacátý ročník. „Na akci se sjíždějí účastníci v podstatě z celé země. Dokonce jsme koketovali i s tím, že by naše závody mohly být součástí mistrovství České republiky. Jde o přehlídku kovbojské práce na ranči, účastníci musí splnit několik disciplín, máme tam třeba telata, která se chytají do lasa a zahánějí se do ohrádek. Přesně, jak se to dělá na americkém západě,“ popsal Večerka. Důležitá je podle něj zručnost a vyježděnost koní. „Připravujeme vše s rodinou

mojí sestry, přítelkyní a je to vlastně rodinná záležitost, přístupná veřejnosti,“ dodal k závodům.

Pedikúra v selském stavení

V Bezměrově se v posledních letech začalo stavět a rodin pozvolna přibývá nad současných přibližně pět set obyvatel. „Rozvoj obce v tomto směru dlouho stagnoval, od roku 1989 to byla bída. Možná je to ale i změnou územního plánu, který se aktualizoval tak, že na některých lokalitách bylo možné začít stavět. Jinak to u nás není snadné, z jedné strany máme záplavové území a z druhé dráty vysokého

elektrického napětí,“ vysvětlil situaci Josef Večerka.

Letos musí obec řešit skládání bioodpadu a chystá se rekonstruovat selské stavení, které před časem koupila. Část už teď slouží jako prodejna potravin, zbytek by měl být k dispozici úřadu a lidem z obce. Představa, co by mělo být součástí dokumentace k projektu, je jasná. „Měla by se tam přesunout knihovna z kulturního domu i zázemí pro naše pracovníky, garáže. V patře by mohly vzniknout byty buď pro seniory, mladé či někoho, kdo by aktuálně řešil bytovou situaci. Chceme přidat i další služby, jako je například pedikúra,“ doplnil starosta.

Z koštu pálenek může být tradice

PETRA PÁŠOVÁ

LUBNÁ

Vůně pálenky, hláhol a dobrá nálada. V zaplněném kulturním domě v Lubné u Kroměříže v únoru poprvé uspořádali košt pálenek a pomazánek.

Vzorků se den před velkým hodnocením sešlo dvaatřicet. „Zájem o první ročník nás potěšil. Myslím, že všechno dopadlo dobře, ukázek do soutěže bylo dost, lidé se bavili. Moc dobré byly i pomazánky,“ zhodnotila místostarostka Jitka Šachová. V obci se konají hlavně akce pro děti, ženy, seniory, ale v harmonogramu jim chybělo něco typicky mužského. Proto přišli s nápadem koštu domácích

slivovice. „Koštování pálenky je pro Moravu tradiční akcí, čekali jsme na odezvu, rádi bychom v tom pokračovali,“ pokračovala místostarostka. Každý účastník dostal památeční štamprličku s vypískovaným nápisem Košt pálenek Lubná 2020 a za první tři nejlepší pálenky byly i hodnotné ceny.

Kulturák je středobod

Ve vesnici mají sbor dobrovolných hasičů, fotbalový klub FK Lubná 1959 i oddíl stolního tenisu. Každoročně se všichni podílejí na několika akcích, ať je to masopust, dětský den nebo třeba oblíbené vaření kotlíkového guláše. „Obyvatelé se účastní, jen je potřeba vymýšlet

stále něco nového, aby je to bavilo,“ zamyslela se Jitka Šachová. Většinu událostí hostí zdejší kulturní dům. Velkým krokem bude jeho rekonstrukce. „Místní ho začali svépomocí stavět v akci Z v roce 1971. Pro obec je kulturní dům zásadním objektem. Je to budova setkávání, středisko našeho zájmu, středobod společenského života,“ potvrdila starostka. Kulturák má za sebou výměnu oken, dveří a je zateplený, v současné době však potřebuje novou elektroinstalaci a rozšířit prostory pivnice. Lubná se chystá podat žádost o dotaci na Zlínský kraj.

Další velkou investicí bude i oprava hlavního průtahu obcí, který je dlouho-

době ve špatném stavu. Při opravě by se u něj měly objevit chybějící chodníky.

Počet obyvatel v Lubné se blíží pěti stům a mezitím roste. Vedení obce chce mladé lidi ve vesnici udržet, mimo jiné i tím, že jim nabízí bydlení. „V přízemí budovy, kde je mateřská škola i obecní úřad, máme tři nájemní byty. Jsou startovací, ale také pro ty, kteří se ocitnou ve složité životní situaci. Přednost mají samozřejmě místní. Snažíme se, aby byly obývané opravdu jen na přechodnou dobu. Teď jsou plně obsazené. Poptávka po bydlení vzrůstá, ne každý si může dovolit drahý podnájem nebo hypotéku,“ vysvětlila Jitka Šachová.

Nádrži říkají přehrada

Mezi zajímavostmi Lubné patří více než dvě stě let stará kaplička se zvoníci zasvěcená sv. Floriánovi a sv. Janu Nepomuckému. Okolí ale Lubnou pravděpodobně zná především kvůli závlahové retenční nádrži. Je kousek za obcí, u lesa. Místní vodní stavbě říkají zkráceně přehrada. V zimě se tam chodí bruslit, v létě koupat, na březích sedávají rybáři. „Původně to byla závlahová nádrž pro zemědělské družstvo, ale svému původnímu účelu už přestala sloužit a v tuto chvíli funguje jako místo odpočinku a rekreace. Když mrzne, konají se tam i hokejová utkání mezi

Malá, příkrčená na svahu, sleduje provoz na hlavní silnici vedoucí obcí již více než 200 let. Kaplička je zasvěcena sv. Floriánovi a sv. Janu Nepomuckému. Foto: archiv obce

V Lubné na Kroměřížsku letos uspořádali první ročník koštu pálenek a pomazánek. Foto: archiv obce Lubná

Foto: archiv obce Lubná

okolními obcemi, letošní zima ale moc sněhu a mrazu zatím nepřinesla,“ krčí místostarostka rameny.

V samosprávě je Jitka Šachová první volební období, přehled o dění ovšem má. „Pracovala jsem pro obec před volbami, takže to není

úplně neznámé prostředí. Zatím mě práce baví, získávám spoustu informací a jiný nadhled. Jsem celoživotní optimista a snažím se vždy ze všeho vzít to dobré a z toho zlého se ponaučit a také na to rychle zapomenout,“ usmívá se.

Hrad Kurovice. Památka, která si vás získá

Hrad v Kurovicích na Holešovsku je jako pokladnice. Postupně vydává historické skvosty. Mimořádná stavba dějiny předkládá skrze jednotlivé stavební slohy a umělecké styly. Uklývá i hebrejské nápisy na zdech, které jsou podle odborníků světovým unikátem.

PETRA PÁŠOVÁ

KUROVICE

Martin Malina a jeho dva kamarádi měli k historii vždy blízko, navštívili české a moravské památky a informace o nich zapisovali na web castles.cz. Když před patnácti lety přijeli do Kurovic podívat se na tamní hrad, zamířili se. „Objížďali jsme celou republiku. Narazili jsme na tenhle objekt a začali se o něj zajímat, líbil se nám. Byl v něm velmi silný genius loci, něco, co ucítíte a nemůžete od toho odtrhnout oči,“ vzpomíná Martin Malina, předseda Sdružení pro záchranu a obnovu tvrze Kurovice.

Hrad schovaný v kopřivách

Historický objekt na přátele zapůsobil tak, že založili spolek a památku koupili. „Vytáhli jsme ji doslova z kopřiv. Nebylo tady ani jedno okno, podlaha, dírami ve stropěch jste se mohli dívat až na střechu. Hrad byl třicet let opuštěný a chátral,“ pokračuje mladý muž. V době, když se o něj začali zajímat, rozsah poškození ale nebyl úplně jasný. „Nikdo se o to nechtěl starat. Během průzkumu jsme zjistili zásadní problém, statické narušení objektu,“ dodává, že ve spolupráci se statikem zabrala záchrana tři roky. „Věděli jsme, že to sežere neskutečné množství peněz a lidského úsilí. Letos to je patnáct let, co se o hrad staráme a díky lidem, kteří tady jako dobrovolníci pracují a široké podpoře institucí se pomalu začíná proměňovat,“ přemítá.

Práce na roky a roky

Dnes je hotové kompletní statické zabezpečení, podlahami vedou lana dlouhá zhruba kilometr. Kromě podlah jsou nové i dřevěné stropní části, dokončuje se výměna trámů v podkroví a ve stropěch třetího patra. Pustit se chtějí

majitelé také do interiérů a fasády, nové brány či úpravy okolí. „Zásadním krokem byla nová střecha, stará už dávno dosloužila, trámy byly shnilé. Je finálním statickým zabezpečením celého objektu, který tak bude stát další staletí. Hotová ale ještě není, čekají nás dvě etapy, vše je otázkou peněz,“ vysvětluje Martin Malina. Finance jsou pro něj s kolegy paradoxně klíčové ještě v jiné věci. Kdyby jich měli tolik, kolik oprava vyžaduje, práce by sice postupovaly mnohem rychleji, ale na úkor poctivého stavebně-historického průzkumu. Právě ten odkryl cenné otisky historie.

Unikátní stavba

Historie hradu Kurovice se datuje k roku 1275. Z architektonického hlediska stavba náleží k nejvýznamnějším sídlům nižší šlechty na Moravě. Je unikátní především díky dochovanému středověkému zdivu v jádru tvrze. Za pozornost stojí i kamenická výzdoba a viditelné stopy přestaveb od středověku přes renesanci až po baroko. Kolem budovy se zčásti dochovalo opevnění. „Správní panství v 15. a 16. století zvelebovali, ale protože vlastníkem bylo biskupství, nikdy se neodhodlali k bourání. Díky tomu je objekt živoucí učebnicí různých stavebních slohů a uměleckých stylů, to jinde v Česku nevidíte. V polovině 17. století se změnila funkce využití sídla na kanceláře, ale devastace začala až po druhé světové válce,“ přibližuje holešovský historik Karel Bartošek. Existují doklady, že sídlo se přestalo stavebně vyvíjet někdy okolo roku 1605.

Místo hradu byty

Do roku 1988 hrad sloužil jako obecní bydlení, k dispozici měli místní pět bytů. „Podmínky tam byly velmi těžké. Někteří pamětníci tam

Historie hradu Kurovice se datuje ke konci 13. století. Z architektonického hlediska patří stavba mezi nejvýznamnější sídla nižší šlechty na Moravě.

Foto: archiv Sdružení pro záchranu a obnovu Tvrze Kurovice

bydleli jako děti a říkali, že v zimě jim škvírami foukal do postele sníh. V celé budově byl jen jeden záchod,“ popisuje kurovická starostka Lenka Koutná. Připomíná, že v roce 1989 vznikl projekt kompletní přestavby, kdy se plánovalo zbořit celé třetí patro, jenž sloužilo jako sýpka a nahradit ho měla šindelová střecha. „Přestavba se mi líbila, ale z památkového hlediska by byla devastáční,“ doplňuje Martin Malina.

Hrad jako kulturní centrum obce

Pro kurovické je hrad v současnosti především společenským místem. Během roku se tam konají čtyři kulturní akce. „Filipjakubská noc je v kulisách hradu geniální, v červnu spolek pořádá historické slavnosti, které jsou ojedinelé v celém kraji. Letos se budou konat 6. a 7. června, přijedou skupiny historického šermu, nebudou chybět ukázky dobových tanců, uvaří se dobové pokrmy. Na podzim děláme Halloween a v prosinci adventní

setkání,“ přibližuje starostka harmonogram. Lidé z okolí si je nenechají ujít. „Jsou rádi, že po třiceti letech, kdy budova jen chátrala a nic se s ní nedělo, opět ožívá. V obci nás je dvě stě šedesát a většina lidí se do dění okolo hradu zapojuje. Pomáhají, jak mohou. Pro nás, pro obec, to má neskutečný význam,“ říká Lenka Koutná.

Světový objev

Karel Bartošek upozorňuje i na to, že se kurovická památka v posledních letech stala součástí festivalu Židovské kultury města Holešova. Letos se připravuje jubilejní dvacáté pokračování. „Před čtyřmi lety se tady našly hebrejské nápisy, poslední jméno jsme objevili loni. Zjistili jsme, že zde bydlela část Židů, která v druhé půlce 17. století zřejmě prchala před kozáky. Mířili ke svým příbuzným do Holešova, v Kurovicích byli dočasně ubytovaní a na zdech nechali unikátní nápisy, to nikde jinde na světě není,“ říká historik. Do zdi jsou vyškraabané

vzkazy, přesněji jména z roku 1656. „V žádné tvrzi, kterou obývala šlechta, nejsou hebrejské nápisy na stěnách a ještě z této doby,“ krčí rameny odborník.

Náročný koníček

Hrad je veřejnosti běžně přístupný, nemá však pevně stanovenou otevírací dobu. Zájemci do jeho útrob mohou nahlédnout po dohodě, většinou o víkendech a v každém případě při některé z akcí. „Větší část objektu je připravená pro veřejnost, konala se u nás konference, školy šermu, i několik svateb.

Zatím je ale zájem veřejnosti malý, o Kurovicích se úplně neví a nám to tak i vyhovuje, protože jsme stále v režimu oprav. Do budoucna plánujeme vybudovat zázemí pro kastelána, musí tady být někdo, kdo se bude o hrad starat. Nesmí být opuštěný,“ míní Martin Malina.

Na otázku, jak náročné je opravovat hrad, odpovídá smíchem. „Ne, vážně. Je to nepředstavitelně náročná práce, opravdu nikdo si to nedokáže představit. I když musím přiznat, že hrad je pro mne vlastně relax. Tenhle objekt nejde vlastnit, on vlastní vás,“ shrnuje.

Historie hradu Kurovice

První zmínka o obci Kurovice s tvrzí pochází z roku 1276, jmenuje se zde Zašit z Kurovic. Roku 1339 ji prodal Beneš Hus z Kurovic biskupu Janovi z Kroměříže. Albrecht ze Šternberka držel tvrz od roku 1447. V období, kdy byla tvrz vlastněna Haškem z Vrchlabí (1491) a později Joachymem Zoubkem ze Zdětína (1565), prošla nejvýznamnějšími fázemi přestavby. Roku 1604 koupil tvrz s obcí Ladislav ml. z Lobkovic. Poslední rod, který Kurovice vlastnil, byl Seilern-Aspag a to od roku 1871 do druhé světové války.

Zdroj: castles.cz

Zájemci mohou hrad navštívit, nemá ale zatím pevnou otevírací dobu. Nejsnadnější je dohodnout si návštěvu předem a nebo zamířit na některou z akcí.

Foto: archiv Sdružení pro záchranu a obnovu Tvrze Kurovice

Kreslíř zachytil přerovská zákoutí

Největší z obrazů na výstavě. Jedná se o druhý originál, první se stal dárkem k padesátinám blízkého jedné z Dostálových zákaznic. Vyobrazený pohled na centrum Přerova by se už dnešnímu pozorovateli nenaskytl. Kino Jas nestojí, zámecká věž má střechu...
Foto: Petr Komárek/Hanácké noviny

Tužkou, akvarelem i tuší zachytil už neexistující přerovské budovy a zákoutí. Vtipy a karikatury tentokrát Lubomír Dostál odložil a na výstavě Jiný pohled na Přerov představuje svou další uměleckou polohu.

PETR KOMÁREK

PŘEROV

Pod historickou klenbou zdobí stěny jednoho z pokojů přerovského zámku, kde je výstava umístěná, téměř šedesát kreseb. Lubomír Dostál na nich vyobrazil například kino Jas nebo starý Tyršův most. Jeho pohledy na obě stavby jsou dnes už raritní. Jedno z původně několika přerovských kin v poslední čtvrtině minulého století zbourali. I známý přechod přes řeku Bečvu zase vypadá jinak, na sklonku druhé světové války ho ustupující němečtí vojáci vyhodili do povětří. „Na místě někdejšího spolkového domu pro změnu stojí supermarket. Zaniklých zákoutí je v Přerově spousta a lidé

zajímají. Řada z nich si při pohledu na jejich kresby vybaví vzpomínky z dřívějších, všiml si pětapadesátiletý kreslíř.

Některé obrazy namaloval tužkou, jiné tuší, případně akvarelem. „Netvořím jen obrázky pro obveselení. V létě, kdy mám více času, se zaměřuji hlavně na město Přerov, jeho zástavbu a panoramata,“ upřesnil. Vernisáž jeho výstavy v jedné z nejstarších památek na přerovském Horním náměstí navštívily přes dvě stovky zájemců.

Vzor objevil v Nesvadbovi

Kreslení baví Lubomíra Dostála od pěti let. Jako malý pozoroval mraky na obloze a hledal v nich

různé tvary. První tahy si zkoušel na dílky papíru od bot, které mu koupila máma. V televizi obdivoval Miloše Nesvadbu, svůj kreslířský vzor.

Za současou kariéru vděčí divadlu

Po studiu na střední průmyslové škole v Havířově-Suché pracoval jako umělecký malíř ve Státním divadle Oldřicha Stibora, dnes Moravském divadle Olomouc. Kolegové akademici mu pomohli se zdokonalit. Dostál jim dokonce přičítá hlavní zásluhu na tom, že se jeho velký koníček změnil na dlouhodobé povolání.

Neustále kreslí pro děti, pro reklamní účely nebo do novoročenek. Při práci nejraději bere do ruky tužku. Důvěrně se s ní seznámil i jeho žáci, sedm let vyučoval výtvarnou výchovu na základních školách v Přerově a nedalekých Kokořkách.

Jeho díla se prosadila i v zahraničí. Kresba s golfovou tematikou uspěla v humoristické soutěži v Belgii a dostala se do katalogu kreslířů z celého světa. Pravidelně se Dostálova díla objevují v regionálních novinách, křivkách a na Facebooku. Svými veselými lekcemi kreslení navíc baví děti ve školách a školách po celé Moravě. „Kdo chce kreslit, ať kreslí. Je to sice řehole, ale krásná! V dnešním přetechizovaném světě je kreslení potřeba,“ prohlásil už dříve přerovský rodák Lubomír Dostál, který také píše básně.

Jeho výstava Jiný pohled na Přerov je na přerovském zámku k vidění do začátku března.

Současné panorama Přerova s řekou Bečvou, přes kterou vede již nový Tyršův most. Lubomír Dostál obraz kreslí tuší z balkonu sokolovny na ulici Brabansko. Tvořil v létě 2013 v třicetistupňovém horku. Foto: Petr Komárek/Hanácké noviny

Odstranit led, pak mrazivá koupel

První se do vody vnořili „ledoborci“, aby odklidili ledové kry.

Foto: Miroslav Havelka

STÍNAVA

Dvacet odvážlivců se ponořilo 26. ledna do mrazivých tůní u Stínavy na Prostějovsku. Okusit vodu při teplotách pod bodem mrazu přišli i nestor prostějovských

otužilců, letos osmdesátiletý Bob Pácl, přemožitelka kanálu La Manche Dana Zbořilová nebo herec Pavel Nový.

Letošní ledová koupel byla už pátým pokračováním zdejšího setkání otužil-

ců. Podobně dlouho existuje i soustava čtyř malých jezírek nedaleko Stínavy.

Tůně vznikly v mokřadech kolem horního toku říčky Hloučely u Stínavy pramenící u Bukové na Drahanské vrchovině. (mih)

Mezi otužilci ve Stínavě se objevil i známý herec Pavel Nový (v zeleném županu).

Foto: Miroslav Havelka

INZERCE

PODLAHOVÉ CENTRUM

podlahářské práce
- 12%

VINYL
tl. 2 mm
369,- Kč/m²

Bytový KOBEREC
126,- Kč

Kusové KOBERCE
-30%

DVEŘE
od 990,- Kč

Zbytkové role - 50%
Koberce - PVC

PRODEJ - REALIZACE
NEJVĚTŠÍ V OLOMOUCI

Laminátová podlaha
199,- Kč/m²

OLOMOUC
Kafkova 1343/4
U OC Haná vedle Mc.donalds
tel.: 724 087 813

ZÁBŘEH
ČSA34a
naproti Kauflandu
tel.: 724 783 381

ŠUMPERK
Zábřežská 66
u nemocnice
tel.: 724 798 161

Nový skleník čeká první úrodu

Popularita českých rajčat trvá. Zájem o čerstvé plody vedl společnost Farma Kopeček ke stavbě pětihektarového skleníku poblíž Kostelce na Hané. První sklizeň očekává začátkem dubna.

ONDŘEJ ZUNTYCH

KOSTelec NA HANÉ

V sobotu 18. ledna začali zaměstnanci plnit připravené řádky rostlinami. Do kokosové drti bylo do 196 řad potřeba vysadit na 70 tisíc sazenic. Dohromady se pěstují tři odrůdy, jedna je větší salátové rajče a na dvou odrůdách porostou menší koktejlková rajčátka.

Sklízet a prodávat se budou plody na vijanu, tedy „na stopce“. „Až začne produkce, vše budeme průběžně oštrňovat. Celý skleník se se dvakrát týdně sebere, nic se nenechá přežít. Nejlépe do druhého dne musíme dostat zeleninu na trh,“ přibližuje podobu průběžné sklizně vedoucí skleníku Daniel Chmelík. Produkce bude postupně narůstat, na konci roku bude mít lána rajčete délku až 15 metrů. Dnes se o rostliny stará zhruba padesát lidí z okolí, s přibývajícím péčí o rostliny by jich měl být dvojnásobek. Na konci roku skleník vyčistí, organická hmota se využije v bioplynové stanici

ci a v kompostárně a začne se nanovo.

Dešťová voda a čmeláci

Rajčata dostávají výživu připravenou v nádržích spolu se závlahou. „Vápník, železo, draslík, vše mícháme v nádržích a vlastně tvoříme rostlinám půdu. Použitou vodu pročistíme a pustíme zpět,“ dodává Chmelík. Skleník sbírá dešťovou vodu z vyspádané střechy do dvou lagun, při obvyklém počasí by měla být stavba soběstačná. Teplotu, vlhkost, zastínění, vše řídí počítač.

Skleník je uzavřený biotop, ve kterém se o opylování starají kroupy čmeláci. Jejich způsob sběru pylu dává provozovatelům skleníku na rozdíl od včel jistotu, že budou všechny květy opylené.

V chladných měsících je skleník vytápěn plynem, přes léto je naopak potřeba ho chladit. K tomu slouží speciální záclony a noční větrání. Co chybí, je umělé osvětlení pěstební plochy. Skleník si vystačí s přirozeným světlem. Začátek práce

Foto: Ondřej Zuntich/Hanácké noviny

se tak během roku mění podle východu slunce.

S prvními kroky pomáhají pracovníkům poradci z Holandska. „Rajčata tam ve sklenicích pěstují téměř osmdesát let. V České republice je prvních padesát hektarů, tam má jedna obrovská firma 100 hektarů a takových je tam několik,“

říká vedoucí skleníku, že cenné zkušenosti se hodí.

Domácím rajčatům nejde konkurovat

Trend posilování tuzemské produkce pokračuje, nové skleníky postupně přibývají. Rajčata z domácího trhu mají výhodu, že se do ob-

chodů dostanou dříve než dovážená. „Může přijet rajče z Maroka, ze Španělska, z Holandska. Rozhodně to nestihnou tak rychle a chuť se ztrácí. U nás najde zákazník stejné rajče, jako když se utrhlo den dva dny předtím. Rozdíl je také ve vůni, která se ztrácí nejdříve, což se stává importovaným rajčatům

v chladicích boxech,“ popisuje patrný rozdíl Daniel Chmelík.

Rajčata z Kostelce na Hané budou prodávána v supermarketech i místních prodejnách pod značkou Čerstvé utrženo, stejně jako plody ze skleníku v nedalekých Smržicích vlastního stejnojmenné společnosti.

Hraboše lze hubit jedem i na poli

Zemědělci dostali povolení bojovat s přemnoženým hrabošem pomocí dosud zakázaného jedu. Ornitologové před plošným hubením hlodavců varují.

STŘEDNÍ MORAVA

Hraboši trápili zemědělce už minulý rok v létě. Tehdy Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ) povolil plošnou aplikaci jedu, po kritice Ministerstva životního prostředí a ochránců přírody ji ale Ministerstvo zemědělství pozastavilo.

Nyní mohou inspektoři (ÚKZUZ) nařídít povrchovou aplikaci rodenticidu na pozemcích, kde populace hlodavce překročí pětinašobek prahu škodlivosti. Podle Ministerstva zemědělství jde, s ohledem na mírnou zimu, narůstající stavy populace hraboše a případná zdravotní rizika pro obyvatele, o nezbytné opatření.

Kalamitní situace podle Zemědělského svazu České republiky pokračuje. Mezi zasažená místa patří i Olomoucký kraj. „Není to ale už jen věc střední a jižní Moravy, ale i Čech. Zatím máme podrobně zmapované škody ve výši 1, 7 miliardy korun, ale odhadujeme, že to bude určitě

Kalamitní situace podle Zemědělského svazu České republiky pokračuje. Hraboši trápí i zemědělce v Olomouckém kraji.

Zdroj: commons.wikimedia.org

přes dvě miliardy, protože ne všichni zemědělci nám škody hlásí. Očekáváme, že porostou na jaře,“ řekl předseda Zemědělského svazu České republiky Martin Pýcha. Situace se podle něj dále zhoršuje, proto rozhodnutí Ministerstva zemědělství vnímá jako pozitivní krok.

Problém mírné zimy

Podle regionálních zemědělců však zatím vzhledem k po-

časí nejde přípravek použít. Koncem roku sice populační hustota hraboše polního klesla, od ledna ale znovu stoupá a s ním i poškozování porostů, zejména pšenic. „Začátkem února napršelo, to pro hraboše moc dobré nebylo. Uvidíme, co dál. Samozřejmě prostor pro ošetření bychom uvítali, ale použitelný je přípravek nejdříve v březnu. Pokud ho dáme na vlhkou zem, rozpadne se a za den dva bude neúčinný,“ řekl

předseda představenstva Zemědělského družstva Senice na Hané Jaroslav Navrátil.

Počty hrabošů by podle něj mohla ovlivnit pořádná zima. Ideální je, když napadne sníh, rozpustí se, voda se dostane do půdy a zmrzne. „Myši nemají přístup ke vzduchu, nemohou nijak migrovat. Tento stav zatím nenastal a je málo pravděpodobné, že nastane,“ pokrčil rameny. Hlodavci teď žerou zaseté osivo. Rozhodne počasí na jaře. „Kdyby bylo

brzké a suché a byly příhodné podmínky, mohou spást všechno, stejně jako loni,“ uvedl Jaroslav Navrátil.

Jed v moku nezabírá

Plošnou aplikaci by uvítal i předseda Hospodářského družstva Určice na Prostějovsku Josef Cetkovský. Chybějí ale pracovníci, kteří by jed ručně roznášeli. „Stav hrabošů je vyšší než minulé zimy, těžko teď soudit, ale vypadá

to, že ani deště jejich populaci neomezily,“ řekl.

Z rozhodnutí ÚKZUZ naopak nemá radost ornitolog Jiří Šafránek. Upozorňuje, že plošná aplikace jedu může mít smrtelné následky pro ptáky a lesní zvěř. „Můžeme jen varovat. Kolegové v Praze se v minulosti účastnili jednání na ministerstvech a dopadlo to k naší velké spokojenosti, kdy byla plošná aplikace zakázaná. Ted' nevíme, o co jim jde, protože na mokřích polích bude aplikace neúčinná,“ sdělil.

Potěšily ho ovšem berličky pro dravce, které na některá pole umístili zemědělci. „Je to ideální, pomohli dravcům soustředit se na plochy, kde hraboši jsou. Tomu fandíme. Na Olomoucku i Přerovsku zemědělci na několika lokalitách sypali jed do nor a k žádným úhynům ptáků ani zajíců tam nedošlo. Sypat plošně ale není dobré,“ doplnil Jiří Šafránek.

Ministerstvo zemědělství nadále upřednostňuje agrotechnická opatření pro likvidaci populace hraboše, jako je hluboká orba. Zemědělci také mohou aplikovat přípravek na hubení cíleně do nor v povolené dávce dva kilogramy na hektar. „Využít mohou také takzvané krtkovače, které přípravek aplikují pod povrch. Vhodný je tento způsob především v ovocných sadech nebo v vinicích,“ uvedl mluvčí Ministerstva zemědělství Vojtěch Bílý. (paš)

Nezdražujte pivo!

PETR LINDUŠKA

Vážení a mili, všimle si, jak naléhavé je ten titulík myho dnešního zamešlení? Jak be take né! Deť pivo má v našem národě rád snad každé. No - každé né, ale tak tře štvrtě možské populace určitě! Tento nápoj má o nás dlóhó, předlóhó tradico. Verábime ho a aji rádi pijem, což nám dokazojó dlóhodoby statistike. Dež dem na jedno, nikdá to o jednyho neskončí. Naše pivovare se předhánijó, keré z nich bude mět svůj produkt lepší a každé rok probihá bezpočet všelejakých sótěží. A dež nedé Bože vehrá ten keré pivovar, tož prosti občani, co pijó zas to svy, hudrojó, kdože to zasé seděl v komise a kdo dostal jaké óplatek, dež mohl zvitězet takové patok, keré be oni nevzale do hobe. A patrioti, keři teho vítěza popijijó, ti só zas rok na koňo, protože divéte se, me sme to přece říkale, že to naše je jediný na světě. Já so pivni patriot jak řemeň a so na to naše pivisko, kery tech sótěží vehrává hodně a často, patřečně hrdé. Jenom mě tak trocho štve, že se do dneška ledstvo jakse nemuže sjednotit, ešle je pivo nápoj zdravé, če né. To nám na internetu jeden deň tvrdijó, jak hrozny dusledke má na nás piti piva - té zhóbe ledstva, protože tvrdnó játra, zanášijó se céve, obévá po něm mozgových buněk a přebévá všelejakyho inyho svinstva. A drohé deň na té samé internetové stránce? Pivo má blahodárny óčenke na lidské organizmus! Česti ledvine, zklidňoje žločnik, dělá nám celkově dobró náladu a navíc obsahuje milión prospěšných vitaminů a minerálních látek, kery só doslova zázračny z hlediska regenerace a osvěžení celyho našeho cévního a krevního systému. Tož si veberte. Já mám takový podezření, že te negativni vlastnosti v tem pivě vehledávajó nepivari. Závidijó nám, keři bez malého pivka po obědě a třech velkých v parnym litě, nemužeme žet. Oni glgajó vino.

Nic proti temo, sám mám vino rád, dež je skotečně dobry. Ale já so pivář a vinařum te jejich chotě take nehanim. A že je to s tém psaním o vině stény, jak s tém pivem! Bode to asi tak, že o všecyho se má znat mira. Dež je teho moc, škodi to, dež je teho málo, neprospívá to. Nandime si teda ten šťastný střed a pime pivo s chotó a s miró. Včel vidim, jak kerése z vás - vtípálek - poožeje ten staré fóreček, že co má jako dělat, dež chotě játra, zanášijó se céve, obévá po něm mozgových buněk a přebévá všelejakyho inyho svinstva. A drohé deň na té samé internetové stránce? Pivo má blahodárny óčenke na lidské organizmus! Česti ledvine, zklidňoje žločnik, dělá nám celkově dobró náladu a navíc obsahuje milión prospěšných vitaminů a minerálních látek, kery só doslova zázračny z hlediska regenerace a osvěžení celyho našeho cévního a krevního systému. Tož si veberte. Já mám takový podezření, že te negativni vlastnosti v tem pivě vehledávajó nepivari. Závidijó nám, keři bez malého pivka po obědě a třech velkých v parnym litě, nemužeme žet. Oni glgajó vino.

a do teho jim páli na záda slonečko, kery zrovna tam eště má to největší selo, mě iny slovo nenapadá. Tam moselo tyct pivo prodem. Je ale možný, že to staroegyptsky nebel žádná zázrak. Počítám, že pro dělnike vafele tak sedmičko. Přece si žádná faraón nemohl dovolet, abe se mo zednice ozírale. A tak si to jejich pivo neodrželo kredit do dnešních dňu. Aspoň já sem eště neslešel nikoho, kdo be se vrátil z dovolené v Egyptě, abe řekl: „No a nelepšit tam belo místni pivo!“ Z Egypta se pak receptura dostala do rok všeckém ostatnim národum a třeba takovi Kelti, ti bele jeho vařením doslova prosloli. No a me sme pré puvodně take z té keltské haloze. Tož je dost možný, že sme to svó lásko k pění zdědile po nich. Proč ale pišo tak dlóhó óvaho o pivě? Má to svó přéčeno. Sledojó, jak sme jako malinké národ doslova otláčováni. Vemte si oblast ževota, keró chcete. Sport. Dneská máme sportovce světových kvalit, keři se snažijó přenyst kos sláve naše vlasti do podvědomi iných národu. Čém? No reklamó. Dež si zapnete hokej, tenis, fotbal a já nevím co všecy, deky je tam

okolo stadióno nebo hřišta nějaká větší reklama s naším pivem. Většenó teda s Plzeňskym. Ti drozi sportovci to samozřemě vidijó a řeknó si, že to mosi bet ale dobry pivo, dež má takový reklamo. Hned' dó a kópijó si ho. A protože jim zachotná, kópijó si ho vic. A čém vic ho glgajó, tém só zas lepší v tem svym sportě (viz „blahodárny óčenke...“). Nebo to stavebnictvi a iné prumesl. Copak be ti Egyptani te pyramide vubec mohle bez piva postavit? Bať že né. A majó div světa! To besme mohle mět take a celé svět be nás znal! A tak bech mohl pokračovat dál a dál. Ale nemužo, protože mistečka na tento článek zas nemám tolik. Tož to zkrátim. Vládio, matičko naša milená, přestaň jož zdražovat to naše pivo. Né jenom, že be tě mohlo hrozet, že padneš (přece to říkal Švejek, né?), ale hlavně proto, abe vic ledi to naše národní piti pilo. Tém, že na to bodó všeci mět, nebode obévat chetrosti a bodem znovo super velmocó ve všecykm. Ale pozor, zároveň bech nakázal pivovarum, abe snížele svó výrobo, jináč se bode chlastat vic a zblbnem totálně.

Malá galérija sloviček

Agnózek

Dež sem bel malé, kerése stréc se jednó o mně zmínil mamě. Řekl neco v tem smeslo: „Čipak je toť ten agnózek?“ A všeci sme pochopile, že se bavi o mé maličkosti. Brale sme to tak, že agnózek je iné véraz pro oplégra, malyho chlapečka. A tak to mužete brat e ve. Já sem to skoro šterecet let vubec neřešel, ale potkal sem člověka, keré mně čeró náhodó to slovičko vesvětlet. Hanácké agnózek totíž pochází z latinskyho Agnus Dei - Beránek Boží. A malé klok be podlivá teho měl bet jakése Jéžišek. Je to tak trocho přebležny, protože Jéžišek je o nás spojené s rozdáváním dáruku, takže jak já to chápo dnes, agnózek znamená vlastně takové dáreček. A mosim říct a přeznat, že sem asi takové dáreček bel. Agnózek je mino podstatny a má za vzor pán. **Sklónoje se teda takle:** Agnózek, bez agnózka, k agnózkovi, pro agnózka, agnózko!, o agnózkovi s agnózkem. Eště ovedo iné tvar, keré se poožévá na iné než centrálni Hané: Hagnózek. Že ste se nekeři troško poočele?

Sciplena

Štíhlé nebole ščóplé člověk je v našem nářečó menované všelejak. Slešel sem třeba ščóplena, ale e sciplena. Ten drohé véraz hodně přepominá mrtvolo. E ta se totíž po hanácke řekne stěně. Já se vubec nedivim, protože nekde to ledi přezenó ze zdravém způsobem ževota a vepadajó tak, že be měle za chvilu omřit, nebole scipnót. Jenom tak na okraj - spominám si na svó bábinko, kerá jednó dostala takové záchvat kašle, že ho nedokázala zastavit a mezevá dvojim zakašlánim z ni vejelo: „Sakra, já meslim scipno!“ Češi majó slovičko podobny: Chcípnout - chcíplotina. Je to ale takovy morbidnější pomenování skono. Meslim, že to naše Sciplena - scipnót zni tak jakse hezke a něžně. Sóhlasite? **Sciplena je podstatny mino ženskyho rodo, za vzor má ženskó.** Sciplena, bez sciplene, ke scipleně, pro scipleno, scipleno!, o scipleně, se sciplenó.

A eště jako bonus sloveso scipnót:

Přetomné čas:

Scipo, scipeš, scipe, scipem, scipete, scipó.

Minolé čas: Scipl sem, scipls, scipl, sciple sme, sciple ste, sciple.

Podmiňovací

způsob je lehké, je to furt scipl - sciple a k temo přěslošny zájmeno (bech, bes, be) Nékrásnější je ale rozkazovací způsob: Scipni! Scipnite!

Obě dnešni slova se v textu této strane Hanáckých novin nevesketojó. Nevadi?

(pl)

Budulin

PETR LINDUŠKA

Básnička z knihy Tož tak

Řikal hajné Svozel, že be se povozel, abe vehrál sázko, lešce na ocásko. Včel čoci jak žaba z keške, řehcó se mo všecke leške. Divéte na teho tróbo, sedl si na leško - hóbo!

Z myho deničko

Tož zas máme ráno. Probózim se do novyho dňa. Přes okno mě lechtá ojedinělé paprsek měsíčního světla, keré se zrovna chestá zalizt a k temo se předává take ojedinělé paprsek slonečka, kery se zas chestá velizt. Protahojó se a hledim jož tak ze zveko na venkovni teploměr. Šest stopňu. Tož to není špatny. Velezo, nasnidám se, obojo si teniske a do do práce. Je po dyšto, takže sélnica je mokrá, ale neklóže to. Bundo ani nezapínám, oteploje se každó minotó. Dnes do do práce naposlede. Teda pro letošek. A jenom dopoledne. On jož take ke mně do krámo málokdo přende, ale co debe? Práca oběhla rychlo, tož hurá dom. Po obědě poccojo kolo, zétra nebo pozětřko se pojedem s manželkó nekde

projet. Je pěkně, tož nemá ceno hnipat doma o bedne. Venko je skotečně krásně. Voni to koččkama a trávník před barákem máme bilé sedmikráskama. Ptáče só jak zdrnceli, řvó jak pomínóti. Do se podivat na zehrádko a tam se našto, protože se zas krtci a ini hlodavci předvádijó. Samé krtičenec, v záhonkách dire jak do pekla. Rozhrnojo je a sakrojo. „AU!“ To jož se mně nestalo dlóho, abech dostal žihadlo. Chodera včelka, bela zblblá, kde se octla, tož mě džigla a zaplatila za to ževotem. Škoda ji, každá z nich je dobrá. Rozhodl sem se, že eště cose málo podělám. Vzal sem rěč a hrabě a eště, než sem se dal do práce, troško sem se pošpléchal repelentem proti komárum. Máme zehrádko o vode a komáru je tam jak pséku. Stromke jož

začénajó nasazovat na květe, česnek máme pulmetrové. Dež sem přešil dom, belo potřeba eště cose okledit. Vzal sem teda běžkovy lyže a narovnal sem je na huro, abe nezavazele, dež nésó potřeba. Me jož neběháme, sme jož starší ledi. A ani nemáme pořádně kde. Po tem

dňo mně veprahlo, tož volám známém, ešle nepudem na jedno. Pré: „Ja, zehrádka je otevřená!“ Tak sme dale každé dvě a jož se začlo stívat. Šle sme dom. Manželka osmažela kapra, dale sme si salát a rozdále dáreček. To zas bel hezké Štěrde deň!

(pl)

Seznamte se s masopustním svátkem

Od svátku Tří králů běží masopust, který vyvrcholí bujarým veselím před Popeleční středou. Ta letos připadá na 26. února. Po ní pak následuje čtyřicetidenní postní doba před Velikonocemi. Co vlastně o masopustu víme?

ZITA CHALUPOVÁ

STŘEDNÍ MORAVA

► Jaké jiné názvy tohoto svátku ještě najdeme?

Ostatky, fašank, voračky, voračí, končiny, šibřinky, karneval. Rusky se masopust jmenuje maslenica, anglicky shrovetide nebo carnival, francouzsky carnavau či carême-prenant, německy Fasching a třeba polsky zapusty.

► Z čeho pochází to neobecnější slovo karneval?

Výkladů je několik. Může jít o starořímský odkaz na Bakcha, boha plodů

a vína – Carrus navalis, o výraz ze staré toskáňštiny – carnoval, z itaštiny – carnem levare (doslova „maso pryč“) nebo ze staré francouzštiny – caramantran (carême entrant). Někdo slovo karneval vykládá na základě latiny – carni vale (tedy „sbohem masu“).

► Jak dlouho masopust trvá?

Jde o třídní svátek, a stejně tak slavnostní období mezi Vánoce a postní dobou. Toto období začíná po svátku Tří králů (6. ledna) a končí na Popeleční středě. Konec je pohyblivý, je závislý na datu Velikonoc.

Podle historiků mají masopustní zvyky původ v předkřesťanských oslavách konce zimy.

Foto: archiv obce Majetín

Masopust tedy může skončit zhruba v období od poloviny února do začátku března. Velikonoce se totiž konají o první neděli po prvním jarním úplňku.

► Kde se vzal masopust?

Jde o slovanskou tradici, historikové předpokládají, že masopustní zvyky mají původ v předkřesťanských slovanských oslavách konce zimy spojených s kultem zimního slunovratu. Další výklad původu masopustu vychází z římského náboženství, které s předjařím spojovalo vegetační a plodnostní božstva, například boha Bakcha.

► Maso pryč!

Třídní masopustní svátek byl dobou hodování, veselí, tanečních zábav, hostin, zabíjaček, svateb.

Příprava začínala na takzvaný Tučný čtvrtek. V neděli, pondělí a úterý před Popeleční středou se provozovaly nejrůznější rituální úkony, konala se

divadelní představení, probíhal průvod masek, vše uzavírala taneční zábava. Toto veselí předcházelo čtyřicetidenní postní době před Velikonocemi, kdy

bylo maso přísně zapovězeno. Proto byla potřeba se dostatečně najíst, aby lidé přísný půst zvládli.

► Lidové tradice

O masopustních veselích máme písemné zprávy už ze 13. století. V mnoha regionech patří k masopustu obřadní průvod masek, který s muzikou obchází vesnici dům od domu. Popíjí se slivovice, hospodyně nabízejí masopustní koblihy. Jinde se tančí, především jde o obřadní tance mladých mužů: například tance „pod šable“, „na len“, „na konopě“, „žabská“. K tradičním maskám objevujícím se v průvodu patří především medvěd s medvěďárem a kobyla. Ovšem nápaditostí se meze nekládou. Masopustní zábava končívala přesně o půlnoci, kdy ponocný zatroubil na roh. Někde byl konec spojen s pochováním basy – šlo o symbol toho, že během postní doby si muzika nezahraje.

Pranostiky spojené s masopustem

- Kdo v masopustě moc dělá, v létě to odleží.
- Jaké je počasí o Masopustní neděli, takové bude na sena, jak je na Masopustní pondělí, takové počasí očekávej na žitné žně, a jak o Masopustním úterý, tak bude na žně pšeničné.
- Masopust na slunci, pomlázka u kamen.
- Jedl-li se koblihy na slunci, budou se malovaná vejce jíst na peci.
- Jsou-li o masopustě dlouhé rampouchy, je úrodný rok na mouchy.
- Konec masopustu jasný – len krásný.
- Krátký masopust – dlouhá zima.
- Na ostatky lužky – budou jabka, hrušky.
- Jaké jest masopustní úterý, taková bude Veliká noc.
- Bude-li příjemné povětrí (v masopustní úterý), bude dosti hrachu.
- Teče-li v úterý masopustní voda kolem, bude úrodný rok na len.
- Bude-li v úterý masopustní neb v středě (Popeleční) vítr aneb vichr, tehdy celý půst větrný bude.
- Masopust na mrazu – někdo přijde k úrazu.
- Je-li rybník na masopustní úterý zmrzlý – čeká nás neúroda po celý rok.

Usmažte si masopustní koblihy

Co budete potřebovat:

hladkou mouku, žloutky, máslo, mléko, kvasnice, cukr, trochu soli, rum, sádlo nebo olej na smažení

Z vlažného mléka, trochy cukru a kvasnic nechte vzejít kvásek. Tím pak zadělejte kynuté těsto z mouky, žloutků, trochy soli, cukru (s tím šetřete, koblihy se na závěr pocukrují) a rumu. Ten je důležitý, těsto během smažení nenasákne tolik tuku. Nechte těsto vykynout, poté je vyválejte na placku vysokou dva až tři centimetry. Vykrájejte formičkou kolečka zhruba o průměru šest centimetrů a nechte opět vykynout. Vykynutá kolečka vkládejte do rozpáleného tuku a zvolna smažte z obou stran do zlatova. Hladina tuku by měla končit kousek pod polovinou kobližku, aby se po obvodu kobližku vytvořil typický světlý proužek. Na závěr koblihy hojně pocukrujte.

(jej)

Tovačovské Hatě slaví čtvrt století

Píseň Tovačov, Tovačov známe všichni ze školních zpěvníků. Hanácké lidové písně, tance a kroje k tomuto městu patří. Zakladatelka folklorního souboru Hatě Zdena Ludvová připomíná, že za to vděčíme tovačovské rodačce a sběratelce Františce Xaveře Běhálkové.

ZITA CHALUPOVÁ

TOVAČOV

Jako dítě i dospělá jsem navštěvovala hanácké soubory, které vedla paní učitelka Milada Ženčáková. Vždy se mi líbily klidné hanácké písně s neopakovatelnou melodikou a bohatě zdobené vznešené hanácké kroje. Když se mi narodily děti, začala jsem paní učitelce pomáhat. Jak děti odrostly, lákala nejen mě myšlenka obnovit v Tovačově činnost hanáckého tanečního souboru pro dospělé, vzpomíná Zdena Ludvová. U jeho zrodu stály kromě ní Ivana Otáhalová a Jarmila Bijová, které nadšeně podnikaly první nesmělé taneční krůčky. Scházet se všichni začali na podzim 1995. Podporu souboru získal od vedení města i členů

Nadace tovačovský zámek. „Vybrali jsme si jméno Hatě, což jsou rohože na blátě, které se na tovačovských blatech užívaly. Poprvé se naše malá krojovaná skupinka představila při návštěvě prezidenta Václava Havla v Tovačově,“ dodává Ludvová.

Letos Hatě slaví 25 let. Za tu dobu souborem prošlo na 110 členů. „Pořádání folklorních pořadů je pro nás největší motivací. I když při dnešním životním tempu je obtížné vyšetřit si čas na zkoušky a akce,“ míní Zdena Ludvová a doplňuje, že v Tovačově působí při škole také taneční kroužek Hanáček. Velcí i malí spolu občas nacvičí program, který má u diváků vždy úspěch. V posledních letech bývají dětská vystoupení ozdobou při zahájení tovačovského Hanáckého bálu, který pat-

Folklorní soubor Hatě Tovačov tančí již pětadvacet let.

Foto: archiv souboru

ří k nejoblíbenějším akcím, na nichž se soubor podílí. Výtěžek z bálu postačuje na činnost spolku i údržbu krojů.

Soubor dnes nemá vlastní muziku, tančí na reprodukcovanou hudbu. „Podařilo

se nám nahrát již asi čtyřicet hanáckých písní a tanců. Využívali jsme většinou notové zápisy z Tovačovska, které pravděpodobně pocházejí ještě z předminulého století z doby působení naší Xavery Běhálkové.

Spolupracovali jsme také s Pavlem Klapilem. S posledním nahrávkou nám pomohli studenti olomoucké konzervatoře a Jana Jeklová,“ říká vedoucí souboru.

Důležitým prvkem jsou hanácké kroje. Podle Zde-

ny Ludvové jsou ženské kroje hodně staré – většina pochází z padesátých let minulého století. „Mužské kroje jsme pořizovali se zahájením činnosti. Tanečníci je mají pouze půjčené. Jsou poučení, jak se o ně mají starat, jak je ošetřovat a prát. Kroje patří městu Tovačovu, souboru a několik je z pozůstatosti po učitelce Petru Poláškově, dědečkovi mého manžela,“ vysvětluje Zdena Ludvová. Přiznává, že práce pro spolek přináší hodně starostí, na nichž se ale podílejí i další členové. „Všem dohromady pak přináší radost ze společně prožitých okamžiků při zkouškách a hlavně vystoupeních. Jsme taková velká hanácká rodina, kde se radosti a starosti střídají, ovšem převládají ty pozitivní,“ hodnotí dlouholetá členka Hatě.

Letošní výročí si soubor bude připomínat celý rok. V únoru Hanáckým bálem, 28. března Vynášením Morany, 25. dubna Gulášfestem, 23. května Kácením máje nebo 13. června Tovačovským fěrtóškem. To bude hlavní slavnostní program k výročí v zámeckém parku.

TIME-OUT PETRA KOMÁRKA

Klubové hymny nesou husitský odkaz

Mnoho českých klubů z jakéhokoliv sportu má svou vlastní hymnu.

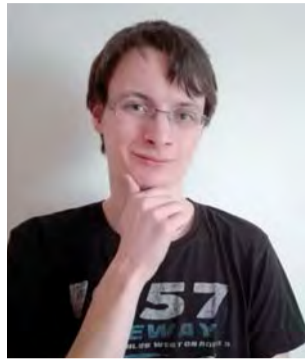
V jednom jsou si takové písně podobné. Nejvýstižněji se to dá podle mě shrnout glosou, kterou před pár lety vyřkl činovník jednoho nejménovaného hokejového oddílu. „Jako husitský chorál Ktož jsú boží bojovníci.“

Hymny oslavují sílu, odvahu či statečnost daných klubů. Pějí na ně slávu, snaží se zastrašit soupeře. Podobně jako se před více než pěti sty lety snažili husité zastrašit křižáky. Pochopitelně v moderních poměrech.

Nepřímé stopy legendární písně kališnicků z klubových hymen dodnes nevymizely. Jsme nejlepší, semeleme vás! Bojte se nás!

I proto mi všechny pořad připadají „na jedno brdo“. Stačí se podívat například na hymny hokejových mužstev Olomouce a Přerova.

Z pomyslné řady nevystoupila ani ta původní u prostějovských Jestřábů. Po domluvě klubu a fanoušků ji ovšem nahradila daleko osobitější skladba související s fanouškovským chorálem z tribun.

Bojovný tón oficiální klubové hymny alespoň občas něco ozvláštňuje. Třeba v případě fotbalové Sigmy to před deseti lety byl text v hanáčtině. Skupině Stracené Ráj z Mezic, místní části Nákla na Olomoucku, se povedl. Zlidověl zejména refrén „Tak se hrá fotbal...“ Také z toho důvodu dosud (alespoň na mě) působí přece jen originálním dojmem.

Na rozdíl od jiných klubových hymen, které z klubů dělají čistě novodobá husitská vojska. Kluby si je navíc často nechávají vytvořit na zakázku a nepůsobí tak příliš autenticky. I když na nich třeba zpěváci a kapely odvedli kus dobré práce.

petr.komrek@seznam.cz

Hvězda na prkně z Loštic

Snowboardcrossařka Vendula Hopjáková.

Foto: archiv Venduly Hopjákové

Na „prkně“ brázdí tratě světového poháru a před dvěma roky startovala mimo jiné i na olympiádě. Vendula Hopjáková z Loštic na Šumpersku reprezentuje Českou republiku ve snowboardcrossu. Ten pro ni znamená také přátelství s šampionkou ze Soči Evou Samkovou, společně si mezi elitou dojezdí pro stříbro.

PETR KOMÁREK

LOŠTICE, OLMOUC

Jezdit na snowboardu začala Vendula Hopjáková díky rodičům. Na rodinnou chatu v horách s nimi vyrazila každý víkend. „Vedli mě nejen ke snowboardingu, ale snad ke všem sportům. Sami také sportovali, ohlíželi se za svými začátky. Tehdy asi ještě netušila, která disciplína u ní zvítězí.“

Do světa snowboardcrossu – sportem se záladnou tratí plnou zatáček, strmých sjezdů či různých překážek – ji zavedla náhoda. V Olomouckém kraji hledali sportovce, který si rozumí se snowboardem a reprezentoval by ho na olympiádě dětí a mládeže.

Časy s jedním prknem jsou pryč

Hopjákovou doporučil známý a rázem se poprvé v životě zúčastnila snowboardcrossového závodu. Do té doby přitom vůbec nevěděla, co to snowboardcross je. „Na olympiádě mě ale straně chytil,“ přiznává.

Pravidelně závodí od svých patnácti let. Snowboardcross v českém prostředí se podle ní hodně změnil. Zvýšila se třeba jeho finanční podpora – hlavně díky úspěchu Evy Samkové na zimních olympijských hrách v Soči 2014.

„Dříve jsme si platili úplně všechno – přes vybavení, závody, soustředění, vosky a dopravu. Neměli jsme ani

fyzioterapeuty nebo mazače, vše jsme si dělali sami. Měla jsem jedno prkno, na kterém jsem odjezdila všechno bez ohledu na sníh a počasí,“ pamatuje si třidvacetiletá sportovkyně.

Eva Samková? Dobrá partačka

Zásluhou Svazu lyžařů České republiky a domovského oddílu Dukly Liberec nyní absoluuje kvalitnější přípravu. Své dovednosti ale mimo posilovnu či atletický ovál piluje zejména v zahraničí. Česku odpovídající zázemí pro snowboardcross chybí.

Nejvíce jezdí Hopjáková do Itálie, především na podzim. Často také zavítá do Rakouska, kde využívá předchystané tréninkové tratě. Na jaře a v létě zase míří do Francie, dvakrát trénovala i na Novém Zélandu, v Chile a v Argentíně.

Na sněhu a při letních soustředěních tráví veškerý čas právě s olympijskou vítězkou Evou Samkovou, svou velkou kamarádkou. Může se tak od ní leccos přiučit.

Hořkosladká olympiáda

V roce 2018 pod pěti kruhy startovaly obě. Zatímco však Samková na hrách v jihokorejském Pchjongčchangu získala bronzovou medaili,

Hopjáková kvůli nim skončila o berlích. Osudnou se jí stala jedna z klopených zatáček. Na velkou sportovní událost přesto nevzpomíná jen ve zlém.

„Po závodní stránce pro mě hry nedopadly dobře, ale vše okolo bylo krásné a okouzující. Přes velký neúspěch byl český olympijský tým a český dům naprosto úžasný,“ nezastírá. Daleko lépe si předloni vedla ve světovém poháru. Ve dvojici s Evou Samkovou vybojovala druhé místo. Druhé místo, o kterém tvrdí, že na něj nikdy nezapomene. „Bylo to opravdu krásné. Za vrchol své dosavadní kariéry to ale nepovažuji. Je to sice můj největší úspěch, ovšem zároveň mám oblíbenější jiné závody a výsledky,“ prozradila. S o tři roky starší Samkovou si vylepšení

medailové pozice jako cíl nestanovily. Závod dvojic totiž pořadatelé nahradili smíšeným závodem, kde spolu závodí muži a ženy.

V letošní sezoně se Vendula Hopjáková nemusí soustředit ani na mistrovství světa. Nekoná se. O co nejlepší umístění tak usiluje „jen“ v závodech světového poháru. „Chtěla bych skončit zase o něco výše než v celkovém pořadí loni,“ poznamenala hanácká zástupkyně ve snowboardcrossu, která se jako správná loštická rodačka se nevyhýbá tvarůžkům.

Tradiční pochoutka ze zhruba třítisícového města sice není pevnou součástí jejího jídelníčku, jednou za čas jím ovšem nepohrdne. „Když si vařím doma, snažím se jíst vegansky. Tvarůžky si dávám spíše v restauraci,“ vysvětluje.

Podmínky pro snowboardcross v Česku se podle Hopjákové zlepšily, plnohodnotné zázemí ale stále schází. Tréninky na sněhu se tak konají v Itálii, Rakousku nebo Francii. Foto: archiv V. Hopjákové

Sportovec měsíce

Cyklisté Kolarny Olomouc

Úspěšné období momentálně prožívá cyklistický tým Kolarna z Olomouce. V závěru ložské sezony si přišel na úspěchy na regionální scéně i na úrovni mládežnického bikového pelotonu. Mladší a starší žáci se neztratili ani na horských kolech a při cyklokrosu.

Letošní ročník odstartovali Hanáci právě cyklokrosem. Na mistrovství republiky v Jičíně za ně už závodil evropský šampion z roku 2007 a bronzový medailista z mistrovství světa 2008 Lubomír Petruš. V konečném pořadí se umístil šestý, titul připadl loštickému rodákovi Emilu Hekelemu.

Ve druhé polovině ledna měla Kolarna svého jezdce

také na trati mistrovství České a Slovenské republiky v zimním triatlonu. Brandýs startoval v kategorii Masters.

Akce proběhla v nejsevernější slovenské obci Oravská Polhora na úpatí Oravských Beskyd. Brandýs čtyři kilometry běžel, deset jel na horském kole a deset absolvoval volnou technikou na běžkách. Ze závodu odcestoval s medailí, skončil na třetí příčce.

V současné době členové olomoucké cyklistické stáje připravují úvodní závod Cross-country MTB (MTB je zkratkou pro mountain bike – horské kolo, pozn. red.) letošní sezony. V sobotu 21. března jím bude populární Olomoucký řetěz. (kom)

Roman Brandýs (druhý zprava) si na československém šampionátu v zimním triatlonu dojel pro bronz. Foto: archiv Cyklo team Kolarna